

Hvis mistrivsel er problemet, er fællesskaber så svaret?

Noemi Katznelson

Center for Ungdomsforskning, Aalborg Universitet

AALBORG
UNIVERSITET

cefu

Center for
Ungdomsforskning

Noemi Katznelson, nka@learning.aau.dk

To-i-en oplæg

Mistivsel og fællesskaber

Inden vi snakker mistrivsel i ungdomslivet...

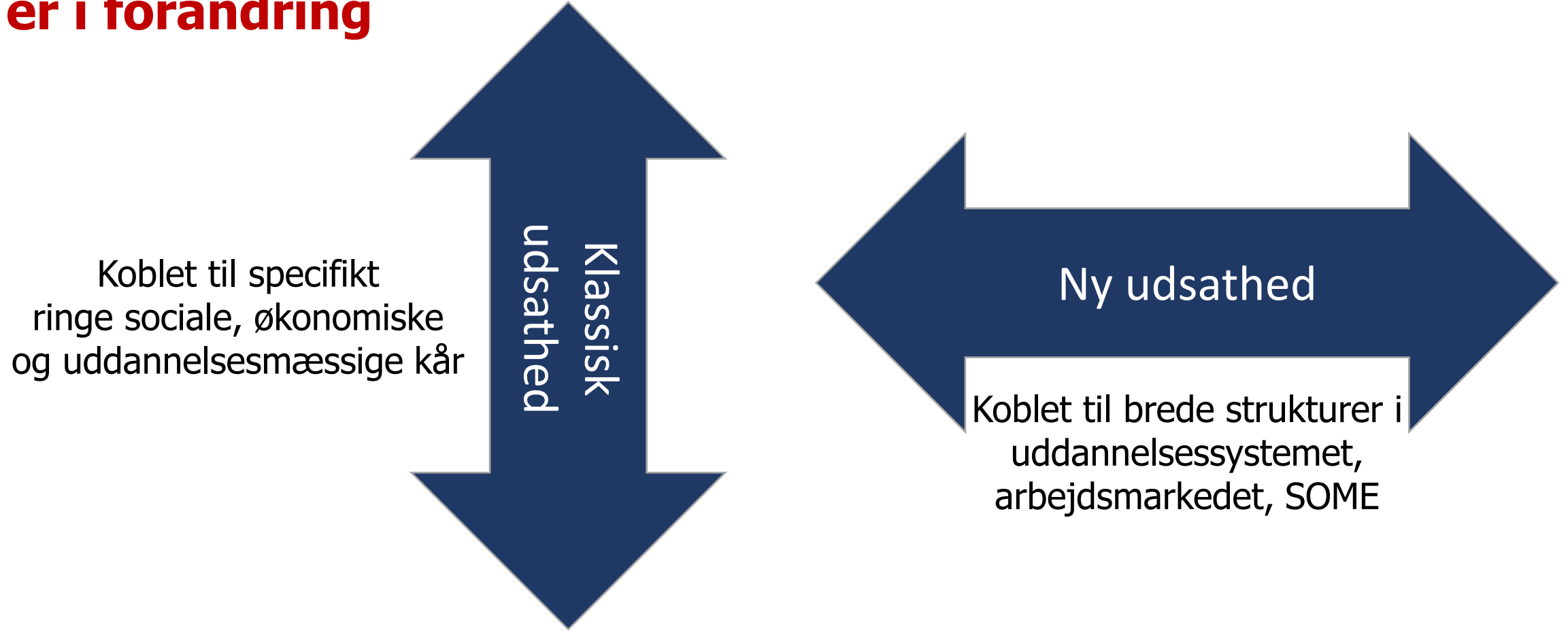
Størstedelen af alle unge trives godt

Fare for at tegne et ensidigt billede af en generation i mistrivsel

Den måde vi taler om unge på, er med til at skabe dem

Men samtidigt ser vi et stigende antal unge der oplever mistrivsel og det kalder på handling

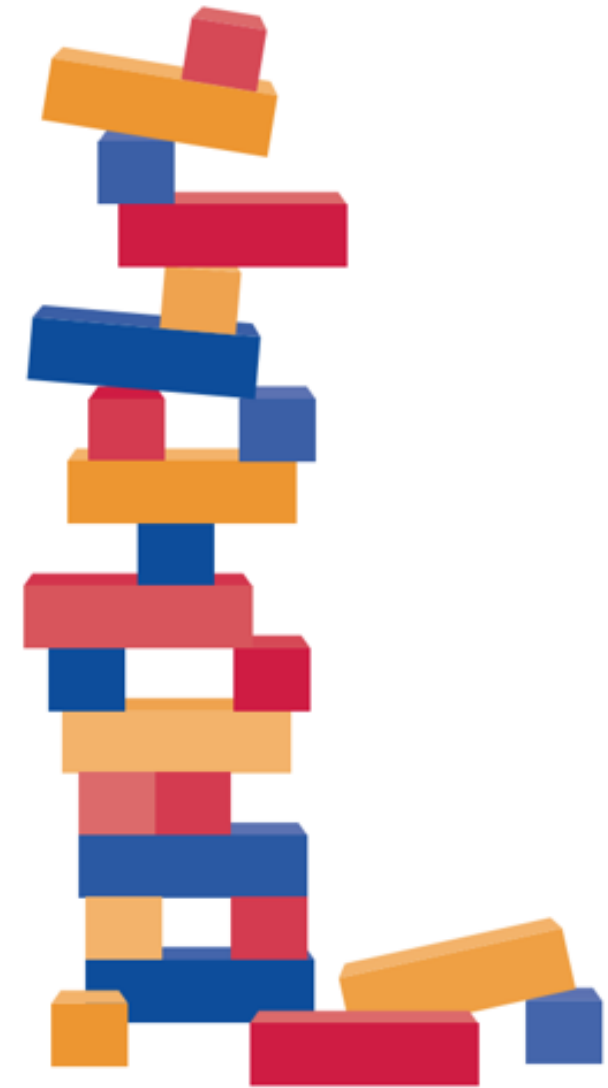
Udsathed er i forandring

Ny udsathed

- Rammerne omkring ungdomslivet i dag leder nemt til et så højtstabledt tårn, at der ikke skal så meget til førend det vælter
- Men hvad er det for tendenser i tiden, der leder til et højt tårn?

Ny udsathed

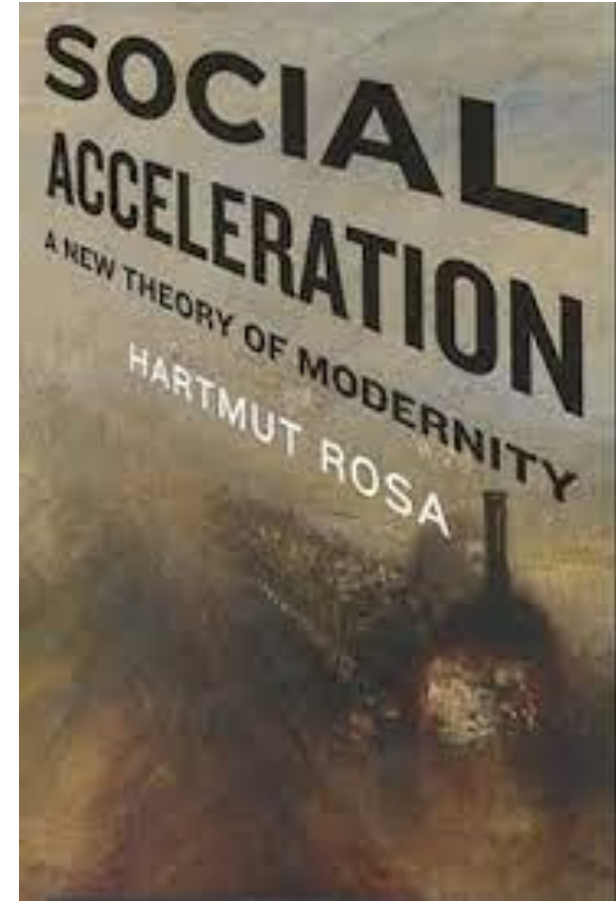
Tendenser i tiden, der kan skabe grobund for mistrivsel

Tempo – en samfundsmæssige syge?

”Hverdagslivet (...) koncentrereres og udmattes mere og mere i forsøget på at komme igennem den eksploderende to-do-liste, og punkterne på denne liste udgør aggressionspunkter, som de møder os i verden: indkøb, opringningen til den plejekrævende tante, lægebesøget, arbejdet, fødselsdagsfejringen, yogakurset: overstå, sørge for, rydde, mestre, klare, afslutte”

Præstation

- De andres blikke på dig hele tiden

Og jeg var så kommet i gruppe med nogen, som ikke var så gode til engelsk .Jeg var bare bange for, at det fik mig til at virke sådan, at jeg heller ikke var særlig klog og hvis jeg laver den mindste fejl, så gider folk ikke at være i gruppe med mig. Og hvis man er dum til det ene fag, så er man nok også dum til det andet fag, så jeg prøver lidt at være stille.

Psykologisering

- Ændret forhold til os selv og hinanden
- Når følelser fylder mere
- Når psykologien praktiseres af alle

Jeg har også mange andre hårde tanker om mig selv (...) Jeg er ikke flittig nok, jeg er ikke så disciplineret, og jeg er ikke ordentlig nok. Jeg er ikke sød nok, you name it (...) Helt grundlæggende har jeg gået i lang tid og slået mig selv i hovedet over, at jeg havde en oplevelse af, at det helt grundlæggende i livet, det kunne jeg ikke finde ud af.

Når tendenserne i tiden spiller sammen

- Tendenserne er tveæggede sværd, de kan rigtig meget hver for sig
- MEN i overmål kan de forstærke hinanden og føre til overbelastning og mistrivsel

UNIVERSAL STUDIOS®

SCENE

TAKE

ROLL

DATE

SOUND

PROD.CO.

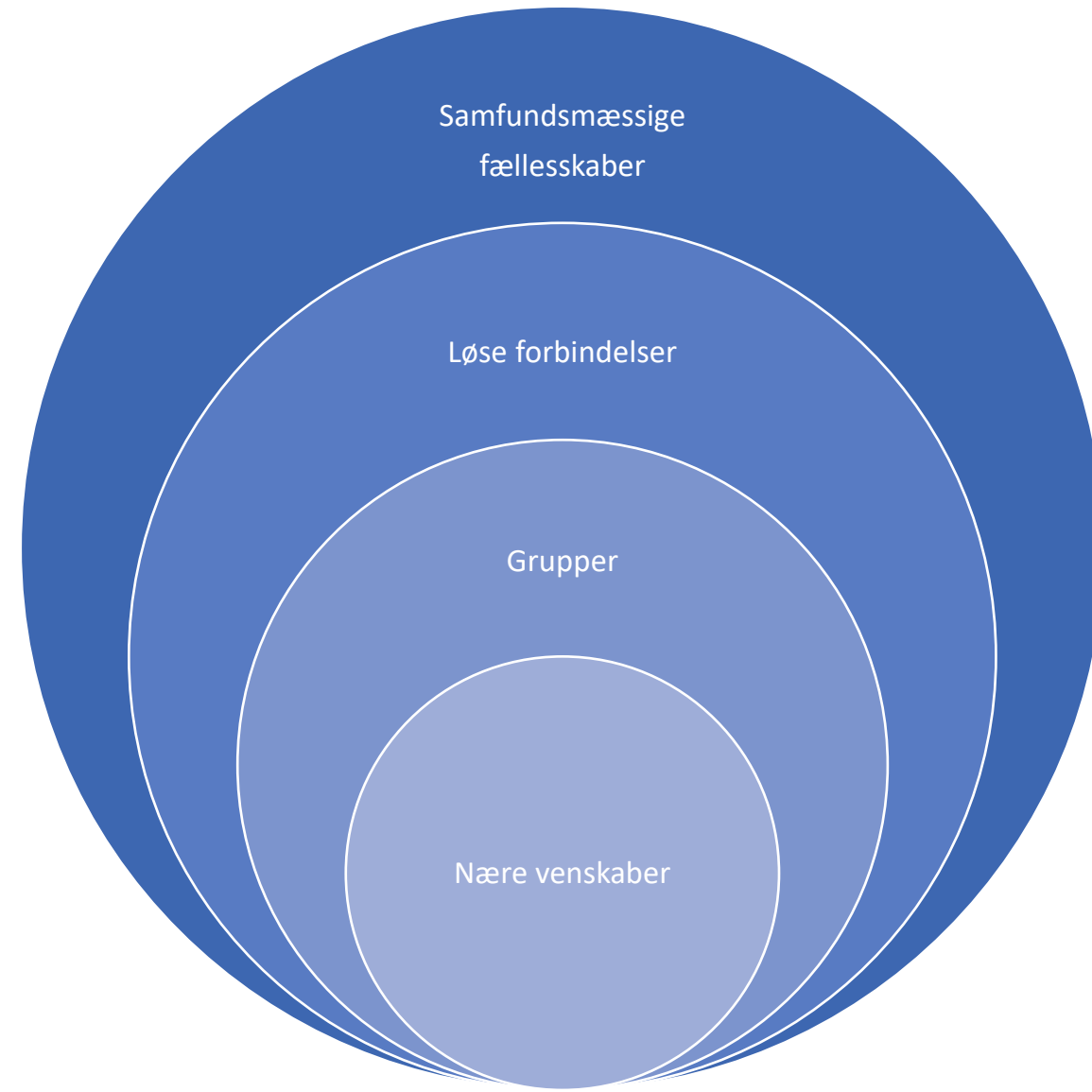
DIRECTOR

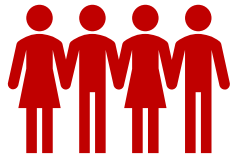
ERAMAN

Bog om
unges
fællesskaber
på vej 15.
marts 2023

Når ungefællesskaber gør godt og ondt

- Fællesskaber er helt afgørende for gode ungdomsliv
- Unges fællesskaber er allestedsnærværende og arbejdskrævende for alle unge
- Nogen opbygger stadig flere og stærkere fællesskaber, mens andre kæmper med nedbrud efter nedbrud – og det rammer ikke tilfældigt!
- Fællesskaber kan bidrage til at skabe og forstærke ulighed

- I fællesskaberne er der opbyggende og nedbrydende processer
- Ikke alle positioner i fællesskaber er opbyggende og nogen oplever igen og igen at være på overarbejde, være usynlig, for synlige osv.
- Det er i periferien af fællesskaberne og der er det svært og hårdt at være

Hvad kan gøres?

FØRST BRUG FOR DEBAT- OPRYDNING

Vi skal ikke behandle depression med spejder og et efterskoleophold

Nødvendigt at skelne mellem indsatser på forskellige niveauer:

1. Indsatser - forebyggende strukturelt og kulturelt niveau

2. Indsatser - forbigående mistrivsel

3. Indsatser - længerevarende mistrivsel

---

1. Niveau

Forebyggende indsatser på strukturelt og kulturelt niveau

Fællesskaber:

- Arbejd vidensbaseret
- Skab fællesskaber, så der er noget for alle
- Voksne skal blande sig i unges fællesskaber – sammen med de unge
- Arbejd med at styrke rummeligheden, mangfoldigheden og bredden (opgør med for snævre kriterier for, hvad der anses for populært)
- Hold øje med og ræk ud efter unge, der igen og igen oplever nedbrydende processer og befinder sig i svære positioner i periferien af fællesskaberne

---

1. Niveau fortsat

Skole og uddannelse:

- Fastholde at trivselsopgaven i skolen skal kobles til det faglige og til det at skabe gode læringsmiljøer
- Mindre fokus på præstation og tempo (lære stadig mere hurtigere). Mere fokus på skolens brede formål: Nuet, glæden ved at lære, fællesskaber mm.
- IKKE fylde flere mere på skolen, snarere løft noget af
- Mindre fokus på paratgørelse. Altså færre betydningsfulde krav og valg
- Nærværende lærere, som interesserer sig for eleverne, både som elever, der skal lære noget og som 'mennesker'
- Brug for at lære børnene at livet er svært indimellem – man er ikke syg, fordi man er bekymret

---

2. Niveau

Indsatser til unge i forbigående mistrivsel

- I dag kan en diagnose være barnets/den unges vej ud af nogle udfordringer – undgå en incitamentstruktur for at blive syg
- Men samtidigt behov for at tage barnet/den unge alvorligt – mistrivsel har mange årsager
- Hurtig indsats, når et barn eller en ung mistrives
- Professionalisering af, hvad skolen skal gøre, når et barn eller en ung mistrives

---

3. Niveau

Indsatser til unge i længerevarende mistrivsel

- Tidlig faglig og social støtte
- Behov for støttepersoner
- Helhedsorienteret indsats
- Velfungerende, fleksible og rummelige alternativer til hovedsporet med nedsat tempo

Læs mere...

